

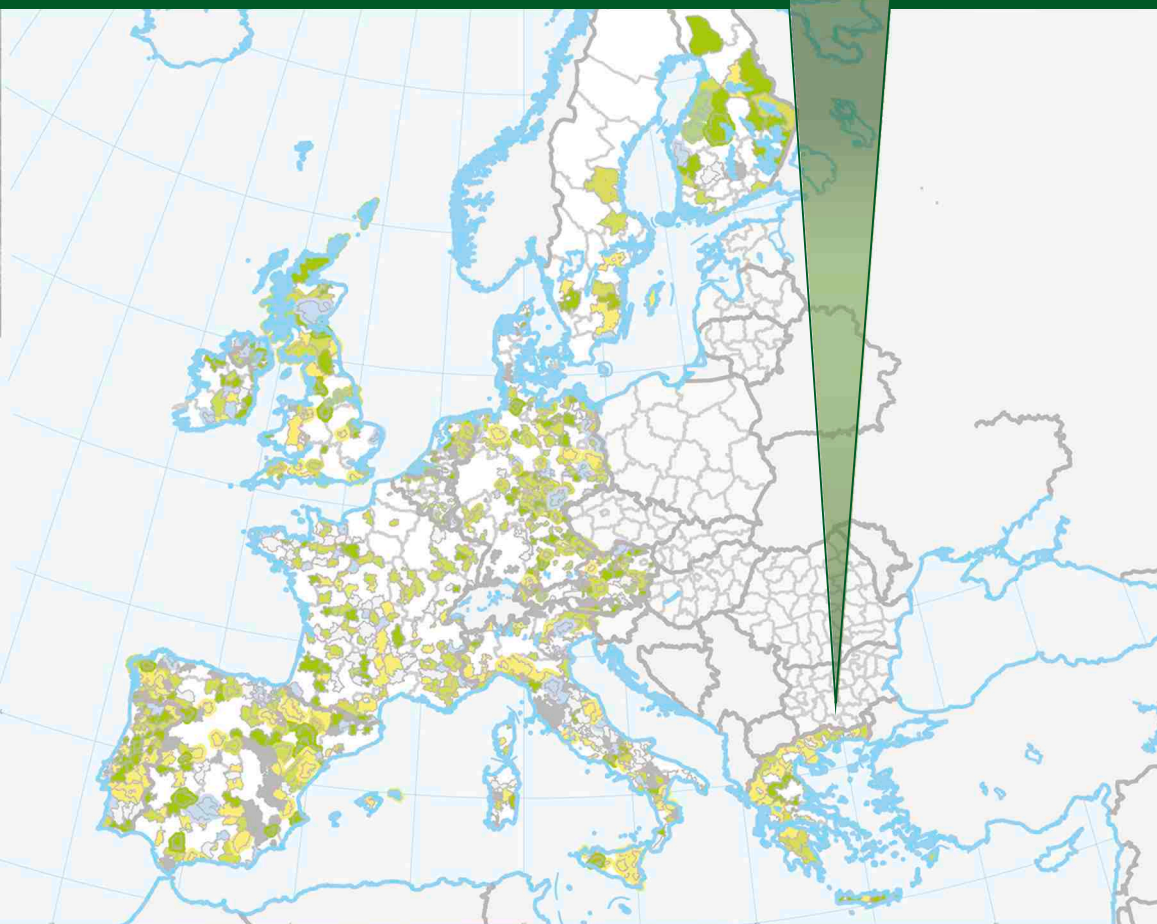

Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони. Европа инвестира в селските райони.

Мисли, Инициативност прояви и Гради

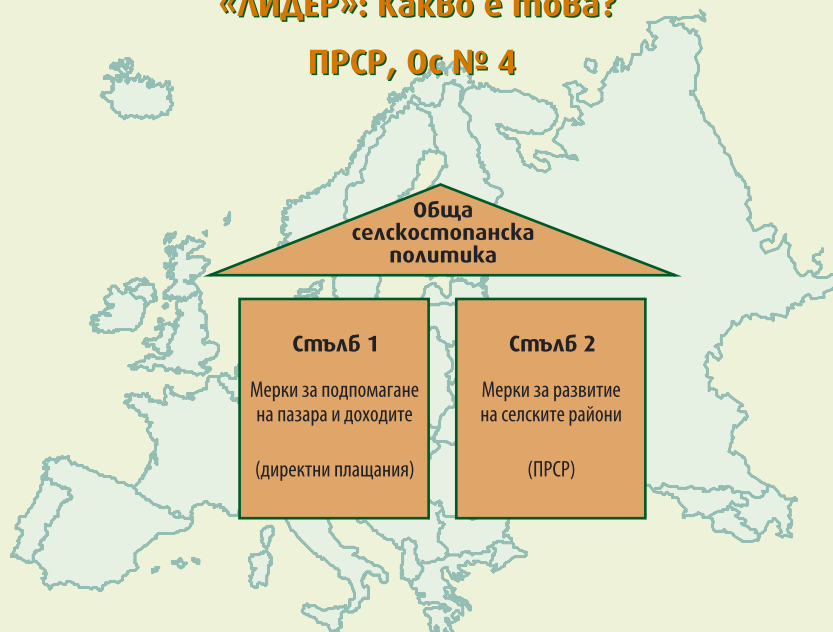
**Подходът ЛИДЕР В «Тракийско-Родонската яка»
Перущица - Родопи**

«ЛИДЕР» - подход за развитие на селските райони

«ЛИДЕР»: Какво е това?

ПРСР, Ос № 4

Като член на ЕС България прилага **Общата селскостопанска политика (ОСП)** на Европейския съюз, която в периода 2007 - 2013 се основава на два основни принципа ("стълба") - **"субсидиране" на земеделието и развитие на селските райони.**

Ос №4 "ЛИДЕР" от Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) е насочена към подпомагане на развитие на селските райони, основано на подхода "ЛИДЕР" (LEADER), който се прилага в ЕС от 1991 г. под формата на няколко програмни етапа (ЛИДЕР I, ЛИДЕР II, ЛИДЕР+).

Прилагането на подхода "ЛИДЕР" отразява **основната промяна в ОСП на ЕС - преминаване от секторно към териториално развитие** и развитие на икономическа, социална и екологична **конкурентоспособност.**

Първата стъпка в прилагането на подхода "ЛИДЕР" е обособяване на територия. В България това става според условията на под-мярка 431-2 от Ос №4: "ЛИДЕР", ПРСР и се регламентира от Наредба 14 на МЗХ.

В периода юни - септември 2009 г. в резултат на поредица от публични обсъждания за прилагане на подхода "ЛИДЕР" се обособява обща територия "Тракийско-Родопската яка", включваща общините Перущица и Родопи.

обособяване на територия

юни - септември 2009

Подходът «ЛИДЕР» - териториален подход

Обособяване на територията: Кои сме ние?

Изясняване на териториалната идентичност

"ЛИДЕР" е териториален подход за развитие и се прилага в "селски територии" с ниска плътност на населението и брой между 10 000 и 100 000 жители.

Територията трябва да е относително хомогенна, със собствена идентичност, общи традиции и с потенциал за развитие на икономическа, социална и екологична конкурентоспособност.

В момента в ЕС има над 1300 "ЛИДЕР" територии (в края на 2013 г. техният брой ще надхвърли 2000), а в България към юли 2010 г. има одобрени 102 проекта за развитие на такива територии.

Територията "Тракийско-Родопската яка" (включва общините Перушица и Родопи) е с население от 38 148 жители и площ 573 465 кв. км, разположена в централната част на Горнотракийската низина. Включена е в Южен централен регион за планиране и административно принадлежи към Област Пловдив.

Развитието на територията в рамките на "ЛИДЕР" се основава на прилагането на принципа "отдолу - нагоре" в процеса на анализ и планиране на бъдещото развитие (т.е. включване и участие на основните заинтересовани страни в целия процес), която е първа основна цел на работата по под-мярка 431-2.

информирани и въвличани за участие

януари - май 2010

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

Подходът «ЛИДЕР» - «отдолу - нагоре»

Заинтересовани страни: Каква е ползата от участие? Постигане на консенсус между груповите интереси

Основните интереси от прилагането на Ос №4 "ЛИДЕР" са свързани с възможностите за планиране и прилагане на интегрирана стратегия за развитие на територията.

Основните видове интереси от участие в Ос №4 "ЛИДЕР" и техните представители са:

- Публични - местна власт, регионални и държавни институции;
- Бизнес - малкия и среден (земеделски и "неземеделски") бизнес;
- Граждански - граждански групи и организации;

Планирането на стратегия за териториално развитие се реализира "отдолу - нагоре", т.е. от съвместен анализ на потенциала за развитие до постигане на консенсус между основните заинтересовани страни по отношение на нейните приоритети за развитие и бъдещото ѝ управление.

Под-мярка 431-2 на територията на "Тракийско-Родопската яка" се прилага в периода януари 2010 - август 2011 от публично-частно партньорство, което включва:

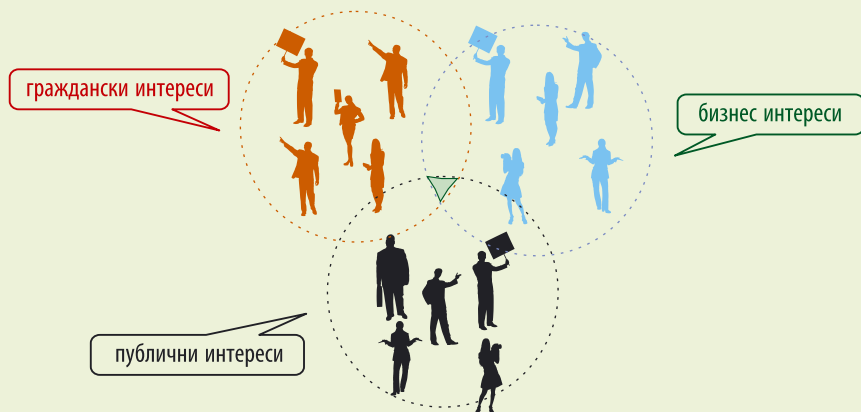
- представители на публичния интерес - Общините Перущица и Родопи
- представител на бизнес интересите - "Родопи-95" АД, с. Първенец
- представител на гражданските интереси - Читалище "Просвета", гр. Перущица

Съвместният анализ на територията води до определяне на визия и приоритети за развитие в рамките на планиране на стратегия за териториално развитие, **която е втора основна цел на работата по под-мярка 431-2.**

планиране на стратегия за местно териториално развитие
март - декември 2010

Подходът «ЛИДЕР» планиране на стратегия за развитие

Приоритети за развитие: какви са възможностите за териториално развитие?

Стратегията за териториално развитие се планира "отдолу - нагоре" на местно ниво от представителите на основните заинтересовани страни, подпомагани от териториален екип и екип от външни експерти.

Планирането на стратегията за териториално развитие предполага определяне на потенциала за развитие (създаване на профил на наличните местни ресурси), осъзнаване на териториалната идентичност и определяне на приоритети за конкурентоспособно териториално развитие.

Приоритетите осигуряват възможности за реализиране на стратегията с проекти, които са свързани помежду си и илюстрират връзките между икономическите, социалните и екологичните сфери за конкурентоспособното развитие на територията.

В България ще бъдат одобрени и финансирани около 50 стратегии (в размер на до € 2 000 000), които ще бъдат реализирани с около 2 500 проекта (в размер до € 200 000) за развитие и прилагане на нови технологии в сферата на селското стопанство, устойчивото използване на природните и културните ресурси и подобряване качеството на живот в територията.

Реализирането на Всяка стратегия се управлява от ефективна форма на публично-частно партньорство (местна инициативна група), чието създаване **е трета основна цел на работата по под-мярка 431-2.**

създаване на публично-частно партньорство (местна инициативна група)

юли - октомври 2010

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

Подходът «ЛИДЕР» - местна инициативна група

Публично-частно партньорство: Как можем да постигнем общите цели?

Създаване на обществен механизъм за управление на стратегията

Местната инициативна група (МИГ) като форма на ефективно публично-частно партньорство трябва да има ясни принципи за създаване, както и ясни функции и процедури за управлението на стратегията, които се определят и приемат от основните заинтересовани страни.

Създаването на МИГ е процес на включване на представители на ключови заинтересовани страни, които разбират, приемат и прилагат принципите на подхода "ЛИДЕР".

МИГ трябва да обединява партньори от трите основни "сектора" на територията, които са представителни за съществуващите основни групи интереси и приоритетните сфери на развитие.

В България МИГ се учредява като юридическо лице с нестопанска цел в обществена полза (сдружение или фондация) и на ниво вземане на решения, представителите на бизнеса и гражданите трябва да са повече от половината.

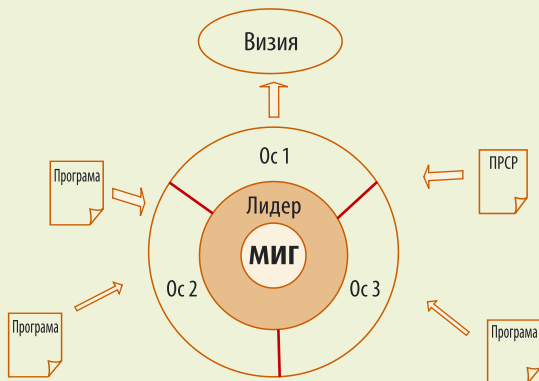
Основна роля на МИГ е ефективното управление на реализирането на стратегията за местно развитие.

управление на стратегия
2011 - 2015

Подходът «ЛИДЕР» механизъм за устойчиво развитие на територията

«ЛИДЕР»: Защо е необходим?

Фокус на усилията на местната общност за териториално развитие

Процесът на подготовка за прилагане на подхода "ЛИДЕР" завършва със създадена местна инициативна група и одобрена от нея стратегия за териториално развитие, с която ще се кандидатства по мярки 41 и 431-2 от Ос №4: "ЛИДЕР", ПРСР за финансиране и реализиране на стратегията.

Одобрената от страна на Управителният орган на ПРСР стратегия ще осигури възможности за представителите на основните заинтересовани страни от територията да реализират около 50 проекта (всеки един в размер до € 200 000), които ще се одобряват и финансират от МИГ в съответствие с приоритети за развитие.

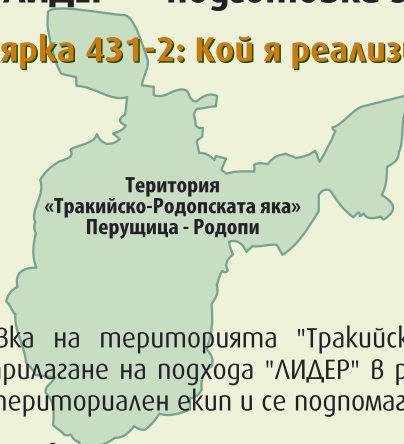
"ЛИДЕР" може да се превърне във "фокус" на ПРСР и да свързва хоризонтално приложението на цялата ПРСР в рамките на територията като част от общите усилия на местната общност за постигане на Визията на територията за устойчиво развитие.

МИГ може да се превърне в своеобразен център за конкурентоспособно териториално развитие, търсец и осигуряващ възможности за финансиране и развитие и извън ПРСР.

Процесът на подготовка за прилагане на подхода "ЛИДЕР" в рамките на под-мярка 431-2 на "Тракийско-Родопската яка" се реализира от териториален екип и се подпомага от експертен екип.

Подходът «ЛИДЕР» - подготовка за участие

Под-мярка 431-2: Кою я реализира?

Процесът на подготовка на територията "Тракийско-Родопската яка" - Перущица - Родопи за прилагане на подхода "ЛИДЕР" В рамките на под-мярка 431-2 се реализира от териториален екип и се подпомага от експертен екип.

Териториалният екип включва:

- координатор - Мария Вълканова (0884233023, maria_vtt@abv.bg)
- технически сътрудник - Люблина Аръчкова (0885208108, lublina@abv.bg)
- счетоводител по проекта - Магдалена Божкова
- представител на общината партньор по проекта (община Родопи) - Запрян Димитров
- представител на гражданския сектор - Невена Раева
- представител на бизнеса - Павел Михайлов

Експертният екип включва:

- Ренета Паунчева - модератор
- Ема Енева - експерт по планиране на стратегията
- Марина Бракалова - експерт по създаване на МИГ
- Теодора Величкова - експерт по информирание и обучение

Офис на проекта по под-мярка 431-2 и териториалният екип (адрес):

с. Брестовица
пл. "Съединение" №1
е-mail: trakijskorodopskata.yaka@abv.bg
www.mig-p-r.org

Материалът се издава от община Перущица В качеството ѝ на водеща организация по проект по под-мярка 431-2 "Придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия за потенциални местни инициативни групи" от Програмата за развитие на селските райони 2007 - 2013, с финансовата подкрепа на Европейски земеделски фонд и Министерство на земеделието и храните.

* LEADER е абривиатура и буквално означава "Връзка между дейностите за икономическо развитие на районите", но днес се приема основно като насочено към цялостно териториално развитие, а не само към икономическо.